

บทความจากงานสัมมนา เรื่อง World Trading System at Risk Why? What's Next? ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่าง สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา (ITD) องค์การการค้าโลก (WTO) สถาบันศึกษาและความมั่นคงและนานาชาติ (TBS) คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TBS) เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ณ ห้องประชุม ๑๑๐๑ ชั้น ๑๑ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

● Session I: Global Education Reform: Imperative for Thai Competitiveness and Upgrading

การค้าโลกได้เปลี่ยนแปลงจากการใช้เพียงแรงงาน และทุน มาเป็นการใช้ขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ และทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ มากขึ้น ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้แต่ละประเทศมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษาในการสร้างบุคลากร เพื่อตอบสนองและรองรับต่อสถานการณ์ทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป คือ

- ๑) การก้าวเข้าสู่การค้าในโลกไร้พรมแดน (Globalization) ทั้งทางด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร การเงิน และทรัพยากรบุคคล
- ๒) การประกอบธุรกิจโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และมนุษยชน
- ๓) การสร้างธุรกิจโดยใช้ภูมิปัญญาและแนวคิดสร้างสรรค์ (Creative Economy) และการให้ความสำคัญด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศต่างๆ
- ๔) การทำความเข้าใจทางการค้าระหว่างประเทศทั้งทวิภาคีและพหุภาคีของประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ รวมทั้งมาตรการทางการค้าที่มีใช้ภายในที่เพิ่มขึ้น
- ๕) การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างรวดเร็ว

● Session II: World Trading System at Risk: Impacts and Implications on Thai Policies, Firms and Industries

การค้าโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไป และทวีความรุนแรงในการแข่งขันเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก รวมทั้งปัญหาสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าโลกที่ซบเซาในปัจจุบัน ส่งผลให้ประเทศมหาอำนาจทางการค้าได้มีการนำกลยุทธ์ทางการค้าต่างๆ มาใช้ เพื่อเฝ้าระวังรักษาสถานะทางเศรษฐกิจของตน เช่น การที่สหรัฐฯ ใช้มาตรการงบประมาณขาดดุล การลดค่าเงินดอลลาร์ และพิมพ์ธนบัตรเข้าไปในระบบตลาดมากขึ้น และจีนรักษาค่าเงินหยวนของตนไว้ในระดับต่ำ เป็นต้น ส่งผลให้เศรษฐกิจการค้าโลกขาดความสมดุล เนื่องจากประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่เล็กกว่าไม่สามารถแข่งขันในด้านการส่งออกสินค้าและบริการของตนได้ รวมทั้งประเทศมหาอำนาจสามารถขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลเสียเป็นอย่างมากต่อเสถียรภาพทางการค้าโลกในระยะยาว

สำหรับภาคธุรกิจไทยที่ต้องอาศัยรายได้จากการลงทุนจากต่างชาติ การส่งออก และท่องเที่ยว ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก จากการแข็งค่าของค่าเงินบาท และจากการไหลเข้ามาของเงินตราต่างประเทศ ไทยจึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการรองรับเพื่อใช้แก้ปัญหาดังกล่าว กล่าวคือ

๑) การให้ความสำคัญในแง่การรวมกลุ่มของประเทศอาเซียนให้มากขึ้นในการทำการค้า โดยการใช้ความเป็นศูนย์กลางของประเทศในกลุ่มอาเซียนของไทย ผลักดันและสร้างกลุ่มอาเซียนให้มีความเข้มแข็ง และใช้กลุ่มอาเซียนเป็นตัวแทนในการเจรจาทำความตกลงทางการค้ากับประเทศต่างๆ เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคีให้มากขึ้น

๒) เพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างประเทศอาเซียนให้มากขึ้น เนื่องจากการสร้างเสถียรภาพทางการค้าภายในภูมิภาค และสามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓) ภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาการค้าบนพื้นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ให้มากขึ้น โดยการเสริมสร้างให้ผู้ประกอบการสามารถใช้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ ผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถเชื่อมโยงกับตลาดในภูมิภาคอื่น และตลาดต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามนอกจากความร่วมมือกันของประเทศต่างๆ หน่วยงานทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ เช่น WTO และ IMF ก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากต่อการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการค้าโลก โดยการให้ความจริงใจและจริงจังต่อการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

๑. สำหรับแนวทางการศึกษานั้นควรกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ โดยควรให้มีการปฏิรูปทั้งระบบ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าถึงสถานการณ์ทางการค้าที่เกิดขึ้นจริง ภายใต้หลักแนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญคือ นอกจากความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ธุรกิจต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของโลกให้เป็นไปด้วยความมั่นคงและยั่งยืน

๒ สำหรับการทำความตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ จำเป็นต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ทั้งนี้ขนาดธุรกิจที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการและปัญหาที่ต่างกัน ซึ่งการทำความตกลงการค้าเสรีของไทยควรมีการรับฟังปัญหา และความต้องการของ SMEs ให้มากขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมาการทำความตกลงต่างๆ ภาคเอกชนมีความเห็นว่า SMEs ยังไม่สามารถแสดงถึงความต้องการ และปัญหาที่แท้จริงของตน รวมทั้งไม่สามารถเข้าถึงภาครัฐได้มากเท่าที่ควร

๓. รัฐบาลควรให้ความสำคัญด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้มากขึ้น เนื่องจากจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับต่างประเทศ และสร้างรายได้จากการลงทุนของต่างประเทศได้มากขึ้น

๔. เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการค้าของประเทศ ภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายที่ต่อเนื่องชัดเจน และขยายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ในการกำหนดนโยบายทางการค้าของประเทศที่มีความชอบธรรม เพื่อให้นโยบายเหล่านั้นได้รับการยอมรับจากภาคประชาชนก่อนที่จะนำนโยบายดังกล่าวเข้าไปเจรจาในเวทีระดับนานาชาติ